

- Tarih boyunca kùltürler mekânsal hareketlilik göstermiştir ve neredeyse bütün insan toplulukları çokkùltürlü bir yapıya sahip olmuştur.
- Özellikle günümüzde küreselleşmeyle birlikte, yaşanan sosyo-mekânsal dönüşümler sınırların aşılmasına, yeni sınır biçimlerinin (sanal sınırlar gibi) oluşmasına ve kùltürel çeşitliliklerin artmasına kaynaklık etmişlerdir.

- Birden fazla kültürel oluşuma sahip çokkültürlü toplumların doğasını ve politik yapısını anlamak için araştırma yapan bilim insanları özellikle *farklılık*, *çokluk* ve *eşitlik* kavramlarına odaklanmıştır.
- Çokkültürlülük politikalarını gözeten devletler bünyelerinde bulunan farklılıkları tanır ve bu yönde politika geliştirirler (Örneğin Kanada ve Avustralya).

Farklılık Üzerine

- Çokkültürlü toplumlarda farklılık iki yönlüdür :

Toplumlar hem kendi içlerinde hem de diğer toplumlardan farklılık göstermektedir.

Farklılıklar sadece “marjinal” kültür gruplarının kendi içinde kurduğu bir şey değildir dışarıdan da kurulur.

“Farklılık yalnızca içeriden kurulan bir şey değildir aynı zamanda azınlıkların başkalarının gözündeki temsilleri ve başkalarından gördükleri muameleler aracılığıyla, yani dışarıdan da kurulan bir şey olduğunu kabul etmek demektir” (Modood, 2014: 64).

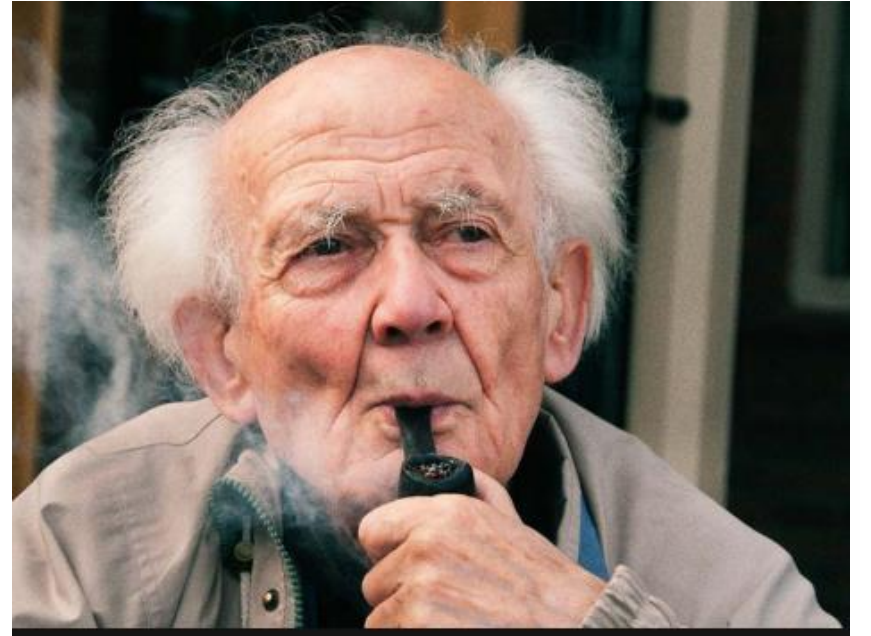

- Teklik, tek kültürlülük algısı beraberinde zenofobik tavırları da getirmekte en büyük eleştirisini çokkültürlülük teorisyenlerinden almaktadır.
- Şan (2016, 74) farklılığı *“sadece kaçınılmaz bir şey değil, aynı zamanda da iyi, değerli ve korunma ve bakılmaya muhtaç bir şey”* olarak tanımlamıştır.

- Bauman'a göre:

“Farklılık bir baskı olmaktan çıkıp, eylem ve çözüm gerektiren bir sorun olarak yorumlandığı zaman, farklı yaşam biçimlerinin barış içinde birlikte yaşamaları, düşman güçlerin geçici bir dengesi olmaktan başka bir anlamda mümkün hale geliyor. Bir yandan birlikte yaşama ilkesi, evrenselleştirme ilkesinin yerini alabilirken öte yandan hoşgörü önermesi ihtida ve tabiiyet önermelerinin yerine geçebilir (Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik modernliğin sloganıydı. Özgürlük, farklılık ve hoşgörü ise postmodernliğin ateşkes formülüdür (Bauman: 2003, 131).

ÇOKLUK ÜZERİNE

- Çokkültürlülük sadece kültürel çeşitlilik ile ilgilenen bir düşünce değildir. Toplulukların mekânsal temsiliyetlerini, sınıfsal konumlarını ve siyasal temsiliyetlerini de incelemektedir.
- Modood (2014:73)bu bağlamda çokkültürcülüğün “çok” anlamını “Çeşitli duyarlılıklara, ihtiyaçlara ve önceliklere cevap verebilecek belirli siyasalar ve siyasalardan oluşan yapılar oluşturulması suretiyle çokkültürlü kurumsal düzenlemelerin yapılması” şeklinde tanımlamıştır.

- Çokkültürlü toplumlarda farklılıkları tek bir boyutta incelemek mümkün değildir.
- Çeşitliliklerin dini, kültürel, etnik, ırk ve cinsiyet boyutları bulunabilir. Örneğin birey Asya Kökenli, Amerikalı, farklı bir Hıristiyan mezhebine sahip ve kadın olabilir.

EŞİTLİK ÜZERİNE

- Eşitlik kavramı üzerine alanyazında birçok tanım yapılmakla birlikte yapılmış tanımlara da pek çok eleştiri getirilmiştir.
- Parekh(2002:306) , Filozoflar tarafından yapılan eşitlik tanımlarının insanların benzerliğine dayandırıldığını ve bunun olumsuz sonuçları olduğunu iddia etmiş ve şöyle devam etmiştir *“Sahip oldukları insan doğası düzeyinde onlara eşitlik tanırken, eşit derecede önemli olan kültürel düzeyde bunu esirgeriz”*.
- Kyrimcka (1998: 191) da kültür üzerinde durmuş *“farklılıkların onay görmesi gerçek eşitliğin özüdür”* şeklinde eşitliği tanımlamıştır.

- Çokkültürlülük , toplum içindeki üyelerin ortak uzlaşma alanıyla bir arada bulunduğu bir yapıyı temsilen, üyeler için eşit koşullar sağlanmalı ve hakları korunmalıdır.
- Bir grubun kimliğinin aşağılanması, inkar edilmesi, sanki yokmuş gibi davranılması bir baskı biçimidir. Bu başlı başına bir eşitsizlik biçimidir (Modood, 2014: 80).
- Büyük toplum karşısında marjinal kalmış grupların üyelerine bireysel olarak tanınan haklar yetersiz kalmakta, grup olarak da eşit haklar tanınmalıdır.

